

ĐẦU TƯ CHO THỊ TRƯỜNG NĂNG LƯỢNG BỀN VỮNG – MỘT THỊ TRƯỜNG NĂNG LƯỢNG SẠCH, CHI PHÍ THẤP VỚI NGUỒN VỐN ĐẦU TƯ TƯ NHÂN

*Chuẩn bị bởi
Nhóm Công tác Điện & Năng lượng
Diễn đàn Doanh nghiệp Việt Nam*

I. Tổng sơ đồ điện quốc gia 8 (Power Master Plan 8)

VBF hoan nghênh và mong muốn tham gia vào quá trình phân tích, đóng góp cho việc xây dựng Tổng sơ đồ điện quốc gia 8 (Power Master Plan 8 – PMP8). Một vấn đề chính trong phát triển PMP8 là việc khuyến khích và thiết lập liên kết giữa nguồn tài chính/ công nghệ quốc tế với kinh nghiệm của các ngân hàng/doanh nghiệp trong nước, và phát triển một thị trường thu hút các tập đoàn lớn cũng như các doanh nghiệp vừa và nhỏ.

PMP8 PPA

Một vấn đề chính về PMP8 là việc Bộ Công thương (BCT) xem xét hoàn thiện thị trường điện cùng các điều khoản chính của mẫu PPA thái dương năng, có thể đưa ra áp dụng từ ngày 1/7/2019. Chúng tôi ước tính rằng nếu PPA được cải thiện để đáp ứng các tiêu chuẩn mà có thể chấp nhận được đối với các ngân hàng quốc tế và trong nước, chi phí tài chính của các nhà máy điện mặt trời có thể giảm xuống và một Cơ chế biểu giá (Feed in Tariff) sẽ thu hút 2 tỷ USD đầu tư FDI vào năng lượng mặt trời vào năm 2020.

VBF khuyến nghị:

- BCT triển khai PPA hiện tại theo thực tiễn quốc tế tốt nhất và theo đó thành công với 3 cải tiến và sửa đổi quan trọng với mẫu PPA thái dương năng tại ngày 1/7/2019, bao gồm:
 - Quyết toán khi chấm dứt hợp đồng (Khoản 5 Điều 7),
 - Trường hợp EVN Yêu cầu giảm giá, Không mua và thanh toán (Khoản 7, 9, Điều 2),
 - Điều khoản về Giải quyết tranh chấp/Trọng tài (Điều 8), và
 - Gia hạn áp dụng Cơ chế biểu giá khuyến khích trong 20 năm kể từ Ngày vận hành thương mại theo PPA của những dự án thái dương năng mới đáp ứng thời hạn về Ngày vận hành thương mại là ngày 30/6/2021, có cắt giảm Cơ chế biểu giá khuyến khích.
- Bộ Công Thương ban hành các điều chỉnh, sửa đổi tương tự với mẫu PPA về năng lượng gió, sinh khối và chất thải thành năng lượng.

Cũng theo PMP8, VBF khuyến nghị Chính phủ sẽ tạo cơ chế giá điện thị trường, trong đó sẽ:

- Tiếp tục cơ chế giá xã hội hóa, hỗ trợ người có thu nhập thấp đồng thời tăng giá điện bình quân theo giá thị trường;
- Giảm nhu cầu bảo lãnh nhà nước;
- Giảm lãng phí điện;
- Thu hút đầu tư tư nhân vào Sản xuất Năng lượng sạch Phân phối và Sử dụng năng lượng hiệu quả, tiết kiệm.
- Có cơ chế giá điện hợp lý, minh bạch cho những đối tượng tiêu dùng đủ điều kiện chi trả đầy đủ giá điện.

3 nhóm giải pháp chính:

- 1) Xây dựng lại biểu giá điện từng giờ ban ngày cho khách hàng sử dụng điện Kinh doanh và Sản xuất (KD và SX) nhằm giảm tiêu dùng điện giờ cao điểm và phụ tải đỉnh trên mạng lưới truyền dẫn, cũng như giảm tổn thất truyền dẫn điện.
- 2) Tạo cơ chế giá điện bán lẻ vùng miền linh hoạt để phản ánh đúng mức giá chênh lệch giữa các vùng miền trên thị trường bán buôn điện.
- 3) Công bố Lộ trình thị trường điện KD và SX dựa trên biểu giá điện đến năm 2020 và 2025 để điều chỉnh, nâng cao hiệu quả.

Để chuẩn bị cho việc xây dựng PMP8, VBF sẽ cập nhật báo cáo MVEP từ tháng 11/2016:

- Cập nhật phân tích, số liệu.
- Bổ sung các phân tích thống kê, nhận xét về Chi phí, Tiến độ của các Nhà máy sản xuất Năng lượng sạch Việt Nam giai đoạn 2013-2018.
- Phân tích phương pháp nhanh nhất, tiết kiệm nhất để đầu tư sản xuất năng lượng sạch là đầu tư của tư nhân và ngân hàng. Có thể tranh thủ đầu tư của các nhà đầu tư năng lượng sạch có kinh nghiệm để giảm gánh nặng nợ công và loại bỏ những lo ngại về lãng phí, chậm đầu tư nhà máy sản xuất năng lượng. Khối doanh nghiệp vừa và nhỏ đã, đang, và có thể đóng vai trò gì trong việc phát triển năng lượng?

Theo PMP8, nhà nước và khu vực ODA cần:

- Tập trung nâng cấp hệ thống truyền tải, phân phối điện.
- Tạo ra một cơ chế điều tiết cho phép, khuyến khích xây dựng, sử dụng điện sinh khối, thái dương năng, phong điện và các nguồn điện sạch sản xuất ra đối với cả đối tượng sử dụng tư nhân và nhà nước, như văn phòng, nhà ở, cơ sở sản xuất, cộng đồng, doanh nghiệp.
- Đẩy nhanh tiến độ ra quyết định, xây dựng quy định nhằm khuyến khích đầu tư vào các nguồn khí đốt xa bờ, khí hóa lỏng, hiệu suất sử dụng và năng lượng tái tạo.

II. Các quy định về điện mặt trời mái nhà

Đề xuất của VBF đối với quy định về điện mặt trời mái nhà là cho triển khai những trạm điện có công suất 3 MW mà không cần xin Giấy phép khai thác điện năng. VBF đề xuất BCT xem xét tăng mức miễn trừ của Thông tư 12/2017 từ 1 MW lên 3 MW để khai thác triệt để cơ hội đầu tư vào các hệ thống năng lượng mặt trời mái nhà.

Chúng tôi biết rằng BCT đang soạn thảo Thông tư thay thế Thông tư số 12/2017/TT-BCT về Giấy phép khai thác điện. Nhưng theo dự thảo Thông tư này, chúng tôi được biết mức ngưỡng 1 MWp sẽ không thay đổi. Vì thế, chúng tôi vẫn tiếp tục đề nghị BCT xem xét đề xuất 3 MW của chúng tôi trong dự thảo mới của Thông tư này.

III. Đề xuất về Tiêu chí xét chọn đối với các dự án thái dương năng nối lưới trong quy hoạch tổng thể về đầu tư năng lượng quốc gia

VBF hoan nghênh BCT đã phản hồi, cho ý kiến về lợi ích của các tiêu chí đề xuất.

IV. Hợp tác với VBF trong việc Xây dựng chính sách về năng lượng và các Chiến lược đầu tư cho ngành năng lượng

Vai trò hết sức quan trọng của thành phần kinh tế tư nhân đã được mọi bên liên quan công nhận, vì thế cần có chiến lược đồng bộ để khuyến khích tư nhân tham gia nhằm bảo đảm cung cấp 70%

lượng điện (đầu tư tư nhân sản xuất điện năm 2017 không quá 4% tổng lượng điện sản xuất ra) và đầu tư cơ sở hạ tầng sau này từ các nguồn tư nhân. Mục tiêu lồng ghép giữa các thành phần quốc tế và trong nước sẽ dẫn đến thành công lớn nhất.

V. Cơ chế Hỗ trợ Tài chính để Việt Nam Sẵn sàng đối phó với Biến đổi khí hậu dành cho thành phần kinh tế tư nhân

VBF đề nghị hỗ trợ xây dựng đề xuất đối với các quỹ tài chính khí hậu toàn cầu và song phương để góp phần tạo thị trường cho đầu tư tư nhân và thu hút đầu tư để Việt Nam thích ứng, giảm thiểu tác động của biến đổi khí hậu.

Các thành viên VBF có kỹ năng phân tích Tình hình thị trường (có thể làm gì, cần sử dụng công cụ nào), Năng lực tài chính (đầu tư bao nhiêu tiền, cần có điều kiện gì để thực hiện đầu tư) đề cung cấp, hỗ trợ Bộ Kế hoạch Đầu tư, Bộ Công thương tiếp cận các nguồn lự Đầu tư chống biến đổi khí hậu.

VI. Hợp đồng mua bán điện trực tiếp

VBF mong muốn được biết thêm chi tiết về Cơ chế thí điểm DPPA và xin đề xuất những nội dung sau:

- Người tiêu dùng điện đóng tiền điện theo giá điện kinh doanh (văn phòng, khách sạn, khu nghỉ dưỡng, siêu thị) được phép tham gia Cơ chế thí điểm và giảm chi phí tiền điện.
- Cơ chế thí điểm này sẽ đạt chỉ tiêu đầu tư sản xuất ít nhất 300 MW công suất năng lượng sạch mới vào năm 2018/2019 và thu hút 400 triệu \$ đầu tư.
- ERAV/EVN xác định mức “phí ngoài lưới” càng chi tiết, khẩn trương càng tốt và ấn định mức phí này trong ít nhất 5 năm đầu thực hiện hợp đồng truyền tải điện ngoài lưới, cũng như phê duyệt sau giai đoạn này như đã nhất trí với các nhóm doanh nghiệp và VBF.